FV regio DILBEEK vzw

NIEUWSBRIEF

Jaargang 10 **nummer 3** **maart 2015**

Familiekunde Vlaanderen regio Dilbeek vzw is een regionale afdeling van Familiekunde Vlaanderen vzw. Ons werkgebied omvat volgende fusiegemeenten: Affligem, Asse, Beersel, Bever, Dilbeek, Drogenbos, Gooik, Galmaarden, Grimbergen, Halle, Herne, Hoeilaart, Kapelle-op-den-Bos, Lennik, Liedekerke, Linkebeek, Londerzeel, Meise, Merchtem, Pepingen, Opwijk, Overijse, Roosdaal, Sint-Genesius-Rode, Sint-Pieters-Leeuw, Ternat, Vilvoorde, Wemmel.
Advies, opleiding, overleg, uitwisseling van ervaring, ontmoeting en samenwerking op het vlak van familiekunde en verwante wetenschappen staan daarbij centraal.

Ons documentatiecentrum is gehuisvest in "Het Schoolmeestershuis" Gemeenteplein te 1702 Groot-Bijgaarden

Inhoudsopgave

Voorwoord 2
Activiteiten 2
Openingstijden documentatiecentrum 2
Aanwinsten in onze bibliotheek 3
Waalse Kerk 4
Numismatiek 5
Brussel 1802 6
Dubbele moord te Dilbeek (2) 9
Rechtzetting: Philippus Josephus Lemmens 9
Aldfaer 6.0 9
Heraldiek 10
Tentoonstelling 'Eén grote familie' 10
Speciale vondst: Gebeden in 1557 11
ODIS in een nieuw kleedje 12
Landboeken en ommelopers 13
Procesdossiers in het Rijksarchief 14
Rausa bezoekt Dilbeekse genealogen 14
Schenkingen 15
Vraag en antwoord 15

VOORWOORD

Lezers van het tijdschrift **Vlaamse Stam** hoeven zich geen zorgen te maken omdat ze het eerste nummer van 2015 nog niet in de brievenbus gevonden hebben.
Ten gevolge van de vernieuwing van dit tijdschrift, schakelen we immers over van 6 naar 4 (dikkere) tijdschriftnummers per jaar, op A4-formaat en volledig in kleur.
De verschijningsdata werden daarom verplaatst naar **februari, mei, september en november**.
Om die reden zal het eerste nummer van Vlaamse Stam pas eerstdaags in uw brievenbus vallen, samen met de FV-lidkaart voor 2015. Tot dan blijft uw lidkaart van 2014 nog steeds geldig.
Het is dus nog even wachten, maar uw geduld zal zeker en vast beloond worden !

ACTIVITEITEN

Zaterdag 14 maart 2015 - "50ste nationaal congres van Familiekunde Vlaanderen" in het teken van de "**Belgische oorlogsvluchtelingen naar Nederland en Engeland tijdens de Eerste Wereldoorlog**". Dit vindt plaats in het Felix Archief te Antwerpen.
OPGELET: vergeet niet in te schrijven voor dit congres.
Alle details vind je op www.familiekunde-vlaanderen.be/50jaar.

Zondag 15 maart 2015 - "Dag van de Familiegeschiedenis". U kan die dag met alle vragen omtrent familienamen en familiegeschiedenis terecht bij onze gespecialiseerde vrijwilligers van Familiekunde Vlaanderen. Dit evenement is GRATIS toegankelijk voor alle geïnteresseerden. Alle details vind je op www.familiekunde-vlaanderen.be/50jaar.
FV regio Dilbeek vzw zal gedurende deze twee dagen aanwezig zijn met een stand.

Woensdag 8 april 2015 te **20 uur** volgt er onder de deskundige leiding van de heer **René Jammart** een **"Les Oud Schrift met als thema Notariaat".** Dit wordt zeker en vast een leerrijke avond.
Lokaal 004 – Ontmoetingscentrum Westrand, Kamerijklaan, 1700 Dilbeek.
Toegang gratis voor FV-leden op vertoon van hun lidkaart – Niet-leden betalen een bijdrage van 2,00 euro.

DOCUMENTATIECENTRUM

Het **documentatiecentrum** van FV regio Dilbeek vzw, gelegen op de eerste verdieping van het "Schoolmeestershuis" (rechts van het Pampoelhuis en voormalig gemeentehuis), Gemeenteplein te Groot-Bijgaarden (Dilbeek), is open elke 2e donderdag van de maand van **20.00 tot 22.00 uur** en elke 4e zaterdag van de maand van **10.00 tot 12.00 uur**.

Openingstijden voorjaar 2015

Donderdag 12 maart – zaterdag 28 maart
Donderdag 9 april – zaterdag 25 april
Donderdag 14 mei gesloten – zaterdag 23 mei
Donderdag 11 juni – zaterdag 27 juni

Juli en augustus is het documentatiecentrum gesloten.
Toegang gratis voor FV-leden op vertoon van hun lidkaart – Niet-leden betalen een bijdrage van 2,00 euro.

AANWINSTEN IN ONZE BIBLIOTHEEK

Onze bibliotheek werd in de voorbije maanden aangevuld met:

St-Martens-Bodegem: Bodegemse Bijnamen	P. Van Rossem - J. Crabbe
Borchtlombeek: Gezinsreconstructie 1700 – 1914	R. Van Isveldt
Heraldiek, wapens kennen en herkennen	H. Rottier; M. Van De Cruys
Asse: Koppen van bij ons	Ascania
Asse: Theophiel Van Vaerenbergh; Manke fiel en zijn museum	R. De Rop
Asse: 24 volkse figuren van Asse	R. De Rop
Asse: Karel De Bauw: honderdste geboortejaar	Ascania
Dilbeek: Schepenarchief 1455 – 1578	R.M. Jamart
Vlaanderen: Het Archief van de Raad van Vlaanderen 1386-1795; gids voor de gebruiker	J. Verfaillie
Westerloo: Inventaire des archives de la famille de Merode Westerloo	B. D'Hoore
Westerloo: Inventaire des archives de la famille de Merode Westerloo : Annexes	B. D'Hoore
Westerloo: Familiearchief de Merode Westerloo; Gids voor de gebruiker	B. D'Hoore
Studie: Landboekhouding in het graafschap Vlaanderen 16-18de eeuw: casus : kasselrij Oudenaarde en Land van Aalst	P. Beyls
Mesen: Een kleine stad met een grote geschiedenis	J. Beun
Eigen Aard: Grepen uit de Vlaamse folklore	K.C.Peeters

Kerkelijke Heraldiek: van 1270 tot Johannes Paulus II B.B. Heim
Christelijke Symboliek en iconografie J.J.M. Timmers
Heemkundige Kringen: Lokale en regionale verenigingen en tijdschriften voor geschiedenis, archeologie en folklore . Uitgave 1992 J M. Dufosquel

Deze boeken kunnen geraadpleegd worden tijdens de openingsuren.

Alfons Depester

WAALSE KERK

Een **Waalse kerk** (Frans: *Église wallonne*) is een calvinistische kerk in de Nederlanden en de voormalige koloniën, waarvan de leden oorspronkelijk uit de Zuidelijke Nederlanden en Frankrijk stammen en waarbinnen de voertaal het Frans is. Leden van deze kerken worden **Waals hervormd** (Frans: *Réformé wallon*; voor 1815 ook 'Waals gereformeerd') genoemd en werden lange tijd onderscheiden van de Nederduits hervormden, die Nederlands als voertaal gebruiken. *(1)*

Geschiedenis

Na de Spaanse veroveringen in de zuidelijke Nederlanden aan het einde van de zestiende eeuw vluchtten veel calvinisten uit deze gebieden naar het noorden, voornamelijk naar Holland. Zo wilden zij de verwachte vervolging door de rooms-katholieken ontlopen. De Walen kwamen in dusdanig groten getale, dat zij aparte Franstalige gemeentes oprichtten, in totaal 43. Deze opereerden zelfstandig van de Nederduitse gemeentes. Eind zeventiende eeuw, als gevolg van de herroeping van het Edict van Nantes in 1685, vluchtten veel hugenoten uit Frankrijk naar Nederland. Ook zij werden veelal opgenomen in Waals Hervormde gemeentes of stichtten nieuwe gemeentes. Hierdoor groeide het aantal Waalse kerken tot 80.
Door toenemende integratie van deze vluchtelingen in de Nederlandse samenleving, met name in de achttiende eeuw, daalde het aantal Waalse gemeentes snel. Uiteindelijk bleven er veertien over. Vanaf de oprichting van de Nederlandse Hervormde Kerk in 1815 vallen zij, net als de Engelstalige Schotse gemeentes, hieronder. Sinds 2004 vallen zij onder de Protestantse Kerk in Nederland. De laatste jaren sluiten zich ook immigranten uit Afrika bij de kerken aan

De voertaal in de veertien gemeentes is nog altijd Frans, zowel wat betreft de eredienst als de andere activiteiten. Bij informele gelegenheden wordt echter ook wel Nederlands gesproken. Het aantal leden per gemeente is laag en er zijn slechts zes predikanten in Nederland, wat maakt dat veel kerken maar om de veertien dagen een dienst houden.
De Waalse gemeenten vormen binnen de Protestantse Kerk in Nederland een afzonderlijke classis en sturen een eigen afgevaardigde naar de synodevergaderingen. Men onderhoudt hechte banden met Franstalige calvinistische kerken in België, Frankrijk en andere landen.

In Haarlem wordt sinds 1590 iedere week een Franse dienst gehouden in de Hervormde kerk op het begijnhof 30. De Waalse Kerk in Haarlem is een voormalige katholieke kerk die na de reformatie in handen kwam van de stad Haarlem, het stadsbestuur schonk de kerk vervolgens aan de Franstaligen. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog kwamen ongeveer 20.000 Belgische vluchtelingen naar Haarlem. Na de herroeping van het Edict van Nantes vluchtten bijna 2.000 hugenoten naar Haarlem. *(1)*

Op de website zoekakten.nl vind u bij de bijzondere collecties de akten van deze Waalse Kerken in Nederland via volgende link: http://zoekakten.nl/collecties.php?id=17 *(2)*

Op dezelfde website vind u ook een lijst met fiches van 1500-1858 alfabetisch gerangschikt op naam via volgende link http://zoekakten.nl/plaatsen.php?id=NL| *(2)*

Vermits er zoveel Belgen gevlucht zijn naar Nederland kan dit een interessante bron zijn om verdwenen takken uit uw familiegeschiedenis terug te vinden.

Bron:
(1) www.wikipeda..org
(2) www.zoekakten.nl

NUMISMATIEK

Numismatiek (muntkunde) is de studie van (de geschiedenis van) geld, zowel munten als papiergeld.
Net zoals er in het verleden in de Zuidelijke Nederlanden verschillende lengte- en oppervlaktematen circuleerden, die verschilden per regio, waren ook de muntwaarden en de muntverhoudingen regionaal verschillend.
Algemeen gesteld kan men deze muntwaardentabel gebruiken voor de Zuidelijke Nederlanden:

1. 1 pond, livre (lb) = 20 schellingen, sous (s) = 240 penningen, deniers (d)
2. 1 schelling = 12 penningen
3. 1 gulden, florin (f) = 20 stuivers, patards (st)

Op de website van familiegeschiedenis kan je een overzicht vinden van oude munten en muntstelsels via volgende link:
http://www.familiegeschiedenis.be/hulpwetenschappen/numismatiek

Volgende komen ter sprake:
– de Gulden en het Vlaams en Brabants pond tot 1795
– de Franse frank en de Belgische frank vanaf 1814
– de waarde van de oude munten in BEF van vóór 1919

Een lijst met numismatische termen vindt u op
http://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_numismatische_termen

Bron: www.familiegeschiedenis.be

BRUSSEL 1802

Ik maakte onlangs een alfabetische index van de personen in de bevolkingsboeken van de telling van Brussel in 1802, die zich in het stadsarchief van 1000 Brussel, Huidevetterstraat, bevinden. Een verzuchting sinds vele jaren van heel wat personen. Zonder index is het onbegonnen werk hierin naar een persoon te zoeken. Brussel omvatte 8 secties. Samen gevat in een bestand van 16 grote registers. Al de inwoners boven de 10 jaar werden hierin vermeld. Samen **64 387 personen.** In A4 formaat 482 pagina's (recto-verso 241).
Deze registers geven heel wat informatie: familie- en voornamen, burgerlijke staat, eigenaar of huurder, ouderdom, beroep, volledig adres, plaats en datum van geboorte, sinds wanneer men de stand Brussel bewoond, hoeveel kinderen minder dan 10 jaar een gezin heeft, jongens en of meisjes, hoeveel militairen hij of zij kon logeren, over welk vervoermiddel men beschikte (kar met 2 of 4 wielen), of men deel uitmaakte van de "garde nationale" en een kolom met bijzonderheden (vermelding van vertrek en wanneer naar waar, en andere nuttige inlichtingen).

Hierbij een bloemlezing van enkele familienamen uit deze registers:

René Maurice Jammart

Aampeldrel
Abbellisterie
Adnot
Aldenslagh
Annot
Antoinsonnet
Antoisonnet
Armé
Armenhuysen
Auchantraire
Auculé dit Collard
Augustus
Bacon
Balance
Ballet
Barafin
Barel
Bartaire
Bataille
Beaunoir
Begooden
Berg
Berggijck
Berré
Bisson
Boelpijpe
Boeshaert
Boiteau
Bonnefoi
Bonnejonne
Boussifet
Boutique
Bouvier
Box
Breijnegem
Brely
Brepot
Bullin
Burie
Cabaret
Cadix
Cajou
Calcus
Capodelle
Carrée
Cathools
Chauffette
Chenu
Chocol
Cladinger
Clapdurp
Cleukeneer
Clopmans
Coervamont
Combien
Controleur
Coolput
Cottengin
Craché
Creal
Cretonnier
Criaie
Crol
Cuhy
D'hath
Debehalt
DeBlonmortier
DeBoubers
DeCarnonkel
Decastro
Decloeps
Dedeur
Deegh
Degijger
DeGoeijse
DeJef
Dejong
DeKroom
DelaFosse
Delahauteur
De Lavende
Delmolderina
Deminij
De Naem

DenBaisse
De Niet
Depréalle
Derechter
De Roest
Derombise
De Seres Sonnières
De Siquiera
Desir
Desoansois
De Sothée

Dessousbers
Dethijsbaert
Detrou

Deva

DeWaepenaert
DeWitleer
Disant
Disteden
Dodifret
Doesendans
Dohr
Dolo
Dom

Donnez

Douza-Aidans

Driar
Droesendans
Droeshaers
Dulu
Eerevis
Famillie
Farain

Fijn
Flocquin
Fonchon
Frerij
Gaij
Galhuijsel
Gansacker
Gargil
Geneesen
Genesen
Geta

Gies
Gillo
Golf
Gratia
Gravinnon
Hagsdegoms
Halfbunder
Halfswagher
Halvenstadt, Halverstadt
Hambursin
Harenhout
Haudister
Hertrickx

Hirou
Hoegmoedt

Holiber
HonderKelders
Honnetij
Hopman
Horeslager
Hosbar
Hospis
Inck
Inconnu
Jaeregensch

Jamassem
Janelle
Jockmeyer
Karkanne
Kerckheer
Keul
Keux
Kikepoit
Kirsch
Kivit
Kliermaeker
Knick

Knijn
Kondhals
Kreibig
L'Eglise
LaFortune
Lanclu
Landeloos
Lazarus
LeCiquime
Ledunne
Leenpoel
Loopmans
Luijtgaert
Lulsens
Lussis
Lyppensberg

Mafau
Makoo

Marchandise
Markedur
Masculin
Masoir
Mattin
Mayné
Mayvil
Meelsnyder
Meusoer
Misereus
Mistral
Moderée
Moetwil

Moetwil
Monchez
MonCorné
Mors
Moupetit
Navir
NietWolf

Nowel
Olgens
Oorlaerts

OpdeGreght
Opdenbergh
Opdewalt
Opgenort
Ophied
Overhede

Overman
Partoes
Passenbronder
Paye

Peche
Peirsegal
Pelerin
Pete
Pierco

Pippe
Pirejans

Piskador
Piskondt

Pissoet
Plombain
Pluijm
Pluys
Poche
Poinceau
Porlij
Potemans
Poulet

Poupé

Prot

Provincial
Puls
Pyjolez
Pypots

Quattau
Quenonville
Rechters
Remedem
Renner
Riquoy
Ritsen
Roba
Robinet

Roest
Roventinne
Taecton
Ruida
Saemen
Sagaer
Sagorloos
Salaris
Saligot
Sanfrion
Sansterre
Sansterre
Schaepsmeder
Schanpart
Schordyns
Scio
Selderom
Selem

Seny
Sersté
Sinmolin
Siviere
Sloobas

Soetewij
Sol

Sola
Soleil

Son
Spenceneer
Spildoren

Spillebaut
Spinaso
Spontin Beaufort

Springarden
Squelart
Staldrager

Starlugh
Starmans
SteenEtter
Steenkist

Steenmetser

Steewkist
Stehelbergh
Stillemans
Stroeijkens
Stryckwart
Stryckwaut
Stuersletter
Stynelter
Suppliet
Swaboda
Sweyncop

Swyn
Sylvos

Tarte
Taschnon
Tentroost
Terwekoren
Tierce

Tighan
Tribel
Trico
Troopel
Trousée
Uytdenhof

Uytdenhoven

Vanblaedel

Vandercheesen
VanderKun
VanDeutegom VanGieregom
VanGraubesen

Vanhausekleer
Vanhenxthoven

Vanisselsteijn
Vanmickeren
VanMigro
Vanop

VanPeutighem
VanReijngom
Vanrosse
VanSom
Vansteenacker
VanSteenbees

Vanswijgenhoven
VanSyne
VanT'hoen-VanThoen
VanThoen

Versuypens

Veteran
Vierpijl
Villain
Volscheijt
Vons

Vooronders
Vorst
Vorst
Vrijdagh

Waerseger
Waersegers

Wafelwerts
Wakker
Wanhée

Warsegher
Weermans
Weijden
Wijsmans
Wils

Winterbeek

Wittebord
Wortiz
Zanius

DUBBELE MOORD TE DILBEEK (2)

In onze nieuwsbrief van februari kon u een artikel lezen over de dubbele moord op het echtpaar Desmet in de nacht van 18 op 19 april 1850.
Hierbij vind u een afbeelding van de woning.

"Zigt van het huis van Dilbeek waer de dubble moord op de egtgenooten Desmet in den nagt van den 18 tot 19 April 1850 begaen is geworden"

Met dank aan Marcel Leys voor de inzending.

RECHTZETTING

PHILIPPUS JOSEPHUS LEMMENS

In het artikel verschenen in de nieuwsbrief van januari 2015 zitten twee typfoutjes die voor wat verwarring kunnen zorgen. Hierbij de juiste tekst:

Blz. 12: … *vormen de informatien preparatior* ... moet zijn **preparatoir**.

Blz. 15: bij Bronnen: *Informatien preparatief* moet zijn **preparatoir**.

ALDFAER 6.0

Publicatie stamboomprogramma Aldfaer 6.0

De Stichting Aldfaer publiceerde op 19 januari 2015 de nieuwe versie van haar gratis stamboomprogramma Aldfaer. De nieuwe versie van dit in Nederland en België veelvuldig gebruikte stamboomprogramma bevat ruim honderd aanvullingen en verbeteringen, waaronder:

1. Aldfaer installeert automatisch de bonusrapporten. Hiermee krijgt de gebruiker de beschikking over meer dan 70 extra rapporten.
2. De snelheid bij het werken aan grote stamboombestanden is flink verhoogd.
3. De import en export van GEDCOM-bestanden is verbeterd.
4. De Help is volledig geactualiseerd.
5. Integratie met de populaire MyHeritage-diensten Smart MatchingTM en Record Matching. Dit betekent dat Aldfaer de gebruiker op nieuwe of aanvullende gegevens van een persoon in de stamboom attendeert indien MyHeritage deze gegevens kan aanbieden.
   MyHeritage beschikt over miljarden historische gegevens en stamboomprofielen. Sommige van deze gegevens biedt MyHeritage gratis aan en voor andere kan men bij MyHeritage een data-abonnement afsluiten.
   Als onderdeel van de samenwerking tussen MyHeritage en Aldfaer zal MyHeritage het voortbestaan van Aldfaer ondersteunen. Daarbij zijn strikte afspraken over de privacy vastgelegd: MyHeritage bewaart geen gegevens uit de stambomen van Aldfaer-gebruikers.
   Op http://aldfaer.net/sitemap//index.php?q=node/11186 kunt u alle wijzigingen ten opzicht van de vorige versie zien.
   Op http://www.myheritage.nl vindt u meer informatie over MyHeritage.

Bron: www.aldfaer.net

HERALDIEK

Heraldicum Disputationes

Homunculus is een uitgeverij die in hoofdzaak zich richt op heraldiek, geschiedenis, heemkunde en genealogie.
Hun voornaamste uitgave is zonder twijfel ***Heraldicum Disputationes*** het enige Vlaamse tijdschrift voor heraldiek. De eerste jaargang van dit kwartaalblad verscheen in 1996. Ondertussen is HD uitgegroeid tot een gezaghebbend heraldisch magazine in binnen- en buitenland.

Meer info: http://users.telenet.be/homunculus/index.html

TENTOONSTELLING 'EEN GROTE FAMILIE'

Eén grote familie. Eén grote familiestamboom. Eén grote familiegeschiedenis. Eén groot familiefeest. Wat betekent familie? Waar komen we vandaan? Wat dragen we mee van onze voorouders en wat geven we door aan de volgende generaties? Deze en vele andere vragen komen aan bod in de tentoonstelling ‘Eén grote familie’ in de waterburcht van Alden Biesen. “Eén grote familie” is een ambitieuze internationale tentoonstelling over afstamming, verbondenheid en evolutie. De Landcommanderij Alden Biesen is hier de gedroomde locatie voor. Afkomst was immers het belangrijkste criterium voor de titel van landcommandeur. Belgische en internationale kunstenaars zoals Wim Delvoye, Koen Vanmechelen, Eduardo Kac, Ulric Collette en vele anderen houden ons in hun kunst een spiegel voor van ons DNA, ons verleden en onze familiegevoelens.
De tentoonstelling wordt gekoppeld aan verschillende nevenactiviteiten zoals workshops, een lezing van o.m. Jean-Jacques Cassiman en een randprogramma in de stad Bilzen.

Dit totaalproject verkent de geschiedkundige, artistieke en wetenschappelijke krijtlijnen van wat het betekent om familie te zijn. Partners van 'Eén grote familie' zijn Familiekunde Vlaanderen, het Fort van Breendonk, het Red Star Line museum, het Provinciaal Centrum voor Cultureel Erfgoed en het Historisch Studiecentrum Alden Biesen.

Waar: Landcommanderij Alden Biesen, Kasteelstraat 6, 3740 Bilzen

Wanneer: van 07/02/15 tot 12/04/15 zo, di, woe, do, vrij, za van 10:00 tot 17:00 (ma gesloten)

SPECIALE VONDST: GEBEDEN IN 1557

Het Onzevader en Weesgegroet in 1557

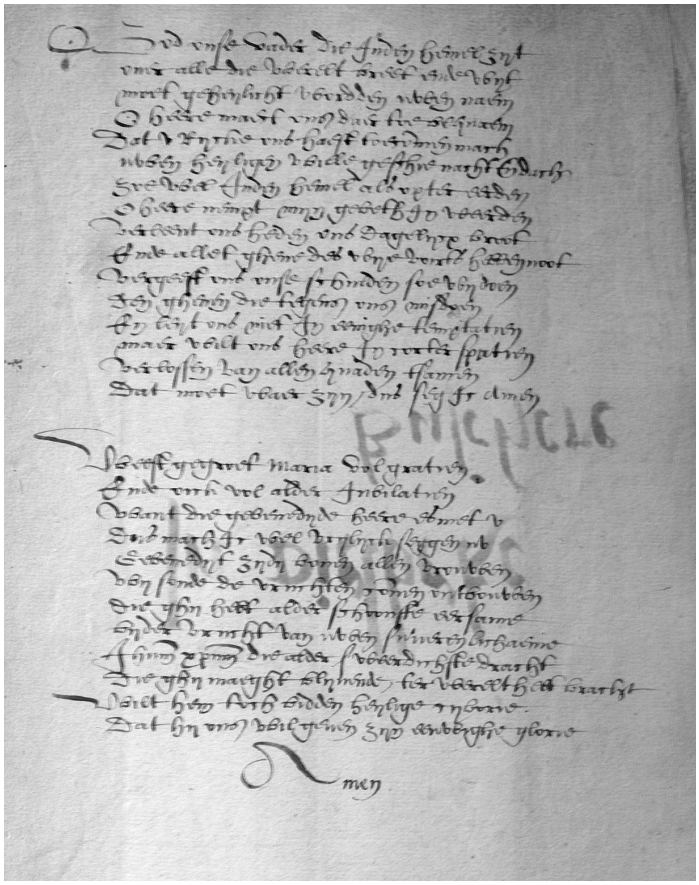

Dit is een prachtige 16e-eeuwse tekst van het Onzevader en het Weesgegroet. Deze tekst werd gevonden op een plaats waar men dit normaal gezien zeker niet zou aantreffen, nl. het schepenarchief van Dilbeek in het Rijksarchief te Leuven. Temidden van goedenissen en andere contracten staat het op een aparte ongenummerde blz. tussen folio's 414 en 414v register 4176. In het oudste schepenregister van Dilbeek, en hierin het deel dat in 1557 aanvangt bij het aantreden van klerk Jacob De Busschere, vond hij het dus blijkbaar nodig om zijn ambtstermijn te beginnen in een Christelijke geest en steun te zoeken in het geloof. En hij is de enige die het op deze wijze ter harte nam.
Wat vooral opvalt is de zorg waarmee hij dit neerpende. De oude Brabantse tekst valt op door prachtige bewoordingen die meer kracht uitstralen dan de huidige versie. De tekst mag als vrij zeldzaam beschouwd worden, aangezien in kerkelijke middeleeuwse manuscripten het Latijn

de voertaal was. Dankzij deze vondst weten we nu hoe onze voorouders in Dilbeek en omstreken de twee voornaamste gebeden voorlazen. We geven de transcriptie van deze tekst:

O God onse Vader die inden hemel zyt

over alle die werelt breet ende wyt
moet geheylicht wordden uwen naem
O heere maect ons daer toe bekwaem
Dat U Rycke ons haest toecomen mach
uwen heyligen wille geschie nacht en dach
zoe wel inden hemel als opter eerden
O heere nempt myn gebeth in weerden
verleent ons heden ons dagelycx broot
Ende allet ghene des wye voirts hebbegnoot
vergeeft ons onse schulden soe wy doen
den ghenen die tegens ons misdoen
en leyt ons niet in eenighe temptatnen
maer wilt ons heere in corter spatnen
verlossen van allen quaden tsamen
Dat moet waer zyn, dus seg ic Amen

Weest gegroet Maria vol gratien
Ende occk vol alder Inbilatien
Want dne gebenedyde heere es met U
Dus mach ic wel vrylyck seggen U
Gebenedyt zydy bomen allen vrouwen
Wy sonde de vruchten còmen ontvouwen
die ghy hebt alder schoonste eersame
byder vrucht van uwen suiveren lichaeme
Jhùm xpnàm die alder sweerdichste dracht
Die ghy maeght blyvende, ter werelt hebt bracht
Wilt hem toch bidden heylige cyborne
Dat hij ons wil geven zyn eeuwighe glorie

Amen

Erwin Octaaf D'hoe

ODIS IN EEN NIEUW KLEEDJE

ODIS in een nieuw kleedje. Een nieuwe publiekscatalogus

Trouwe gebruikers hebben het misschien al gemerkt: sinds kort is de publiekscatalogus van ODIS, de onlinedatabank over de geschiedenis van het middenveld, volledig vernieuwd. De voorbije jaren werd dankzij een subsidie van de Herculesstichting een nieuwe, meertalige en multicontextuele ODIS-databank uitgebouwd. In het najaar van 2013 werd de invoeromgeving al in gebruik genomen. Met de lancering van de publiekscatalogus is de overstap van de oude naar de nieuwe ODIS nu volledig afgerond.
ODIS wordt gebruikt door een breed netwerk van partnerinstellingen en wordt ingeschakeld in tal van erfgoed- en onderzoeksprojecten. De databank bevat momenteel meer dan 203.000 steekkaarten. Ongeveer 43% daarvan kan geraadpleegd worden via de publiekscatalogus.

De nieuwe ODIS bevat niet alleen steekkaarten over organisaties, personen, publicaties en archieven, maar ook over gebouwen, families en gebeurtenissen. Een toenemend aantal records zal op termijn ook in het Engels worden aangeboden.
Via de zoekbox op de homepage kunt u de inhoud van de publiekscatalogus snel doorzoeken. De nieuwe uitvoerformaten bieden een overzichtelijke presentatie van de inhoud van de steekkaarten. Vaak kunt u doorklikken naar andere ODIS-records. Daarnaast bieden we een toenemend aantal koppelingen met externe databanken en catalogi aan. De rechtstreekse URL's van ODIS-steekkaarten laten toe om duurzame links naar de databank te leggen.
Met de nieuwe ODIS-publiekscatalogus hopen we onderzoekers en erfgoedgeïnteresseerden nog beter te ondersteunen. De zoek- en uitvoeropties worden in de toekomst bovendien verder verfijnd en uitgebreid.

LANDBOEKEN EN OMMELOPERS

Landboeken en ommelopers zijn unieke en uiterst interessante bronnen voor het historisch onderzoek. Die bronnen werden veelal ook in kaart gebracht. Gezien de relevantie van die bronnen voor het geschiedkundig onderzoek neemt het provinciebestuur het initiatief om de Oost-Vlaamse landboeken en ommelopers zo veel als mogelijk op te sporen en in een repertorium te ontsluiten. Dat dit geen evidente opdracht is, blijkt uit het feit dat de landboeken en kaarten zeer verspreid worden bewaard.

Wat zijn landboeken en ommelopers?

Het kadaster is bij de brede bevolking goed gekend. Het geeft een gebiedsdekkend overzicht van de vorm, grootte en aard van de percelen en van de eigenaars ervan. Minder bekend is dat in het graafschap Vlaanderen al in de 14de eeuw een gelijkaardige beschrijving van percelen in de polders werd opgesteld en dat door de zogenoemde wateringen of waterschappen. Die documenten zijn gekend als deommelopers. Vaak hoort bij die ommelopers ook een kaart.
Vanaf de 16de eeuw werden in het graafschap Vlaanderen ook in de meeste gemeenten en parochies de percelen opgemeten en beschreven, met vermelding van de eigenaar en de pachter. Die gegevens werden genoteerd in de zogenoemde landboeken. Het opmeten gebeurde doorgaans door beëdigde landmeters die het grondgebied in 'belopen' opdeelden. Ook bij die landboeken werden vaak prachtige kaarten gemaakt.
Zowel de ommelopers als de landboeken werden voortdurend geactualiseerd en vormden, net als het kadaster, uitgelezen informatiebronnen voor het heffen van belastingen.
Die documenten en de bijbehorende kaarten bevatten zeer interessante informatie voor de studie van de landbouw- en landschapsgeschiedenis, de economische en sociale geschiedenis, de toponymie, de cartografie, de lokale geschiedenis, de heemkunde en de volkskunde.

Tijdens de ledenvergadering op 11 februari 2015 gaf de heer Ignace Van Driessche, verbonden aan de Dienst Erfgoed van de provincie Oost-Vlaanderen een boeiende uiteenzetting over deze landboeken en ommelopers.

PROCESDOSSIERS IN HET RIJKSARCHIEF

Recht in het archief – De ontsluiting en valorisatie van vroegmoderne procesdossiers in het Rijksarchief

Anno 2014 bieden kranten en het internet een uitgebreide kijk op het reilen en zeilen van Vrouwe Justitia in ons land en leeft het idee dat burgers alsmaar sneller naar de rechtbank stappen. Maar ook in de 17de en 18de eeuw wist de bevolking vlot de weg naar de rechtbank te vinden! De papieren neerslag hiervan resulteerde in vele honderden meters procesdossiers, vandaag bewaard in de verschillende archiefdepots van het Rijksarchief, verspreid over heel België. Ontsluiting en valorisatie van dit interessante bronnenmateriaal heeft sinds kort een nieuwe adem gevonden. Tom Bervoets, archivaris in het Rijksarchief te Brussel (Anderlecht), licht een en ander toe in het laatste nummer van Science Connection (p. 28 t/m 30), online raadpleegbaar op http://www.belspo.be/…/Publ/pub_ostc/sciencecon/46sci_nl.pdf

RAUSA BEZOEKT DILBEEKSE GENEALOGEN

Rausa bezoekt Dilbeekse genealogen

Op 14 februari 2015 bracht een delegatie van Erfgoed Rausa (Roosdaal) een bezoek aan de lokalen van Familiekunde Vlaanderen, afdeling Dilbeek. De actieve genealogen hebben hun bijzonder ordelijk ingericht archief op de eerste verdieping van het fraaie 'Schoolmeestershuis' op het dorpsplein van Groot Bijgaarden. De vijfkoppige delegatie (allemaal mannen die hun echtgenotes op Valentijnsdag dus in de steek lieten) werd hartelijk ontvangen door voorzitter André Janssens.

Wij kregen een rondleiding door de lokalen en alle kastdeuren gingen voor ons open. Op de schabben zagen we een schat aan familiekundige publicaties, aangevuld met algemene informatie over erfgoed. Wij vonden er zelfs onze eigenste Davidsfondsklokjes, keurig ingebonden.

Bibliothecaris Alfons Depester toonde ons met terechte trots op welke manier je gewenste informatie kan opvragen op de computers en in de kasten. Het duurde dan ook geen vijf minuten voor de Rausa-discipelen aan de slag waren op met bidprentbestanden of oude parochieregisters. Met een "hier moet ik binnenkort zeker terugkomen" nam de Rausaploeg dankbaar afscheid van de Dilbeekse geestesgenoten. Het zou ons niet verbazen mochten een aantal van onze mensen intussen hun aanvraag voor lidmaatschap al hebben ingediend. Wie dat voorbeeld wil volgen krijgt alle info op www.fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be.

Walter Evenepoel

SCHENKINGEN

Het Oude Land van Edingen en Omliggende (Holveo)

De heer Marcel Van Liedekerke heeft de jaargangen 1 tot en met 33 van het tijdschrift "Het Oude Land van Edingen en Omliggende" (Holveo) aan ons documentatiecentrum geschonken.
Wij danken hem hiervoor van harte.

VRAAG EN ANTWOORD

Antwoorden en nieuwe vragen <u>altijd</u> sturen naar volgend mailadres:
info@fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be
Uw antwoord wordt dan overgemaakt aan de vraagsteller en gepubliceerd in de eerstvolgende nieuwsbrief.

Publicatie: Gilbert Buyst, Snikbergstraat 46 – 1700 Dilbeek
Redactie: gilbert.buyst@skynet.be
Voorzitter: André Janssens, Heiligekruiswegstraat 54 – 1703 Schepdaal
e-mail: info@fv-dilbeek.familiekunde-vlaanderen.be

Met financiële steun van volgende sponsors